

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-343-2744/4070
Konu : Yazılı soru önergesi

7/1353
6K 12
23.08/2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 13/07/2023 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1247429 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, İstanbul Milletvekili A. Sibel Yanıkömeroğlu tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/1353 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-343-3693/5313

Konu : Yazılı soru önergesi

23.08/2024

Sayın A. Sibel YANIKÖMEROĞLU
İstanbul Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/1353 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A) Mağdurlara suç sonrası destek olmak, rehberlik hizmeti sunmak ve suç sonrası tekrarlanan mağduriyetlerin yaşanmasının önüne geçmek amacıyla 2013 yılında Bakanlığımız Ceza İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan Mağdur Hakları Daire Başkanlığı, 10/06/2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 63 sayılı Suç Mağdurlarının Desteklenmesine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle, Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığı adı altında Bakanlığımız ana hizmet birimi olarak teşkilatlandırılmıştır.

10/07/2018 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 53. maddesinde Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığının görevleri; kırılgan gruba yönelik hak ve hizmetlerin geliştirilmesi ve uygulanmasına ilişkin faaliyetleri yürütmek, mağdurların kendilerine tanınan haklar ve yardımlar konusunda bilgilendirilmesine yönelik çalışmalar yürütmek, adli desteğe ihtiyaç duyanlara uygun müdahale programları geliştirmek, tekrarlanan mağduriyetleri önleyici tedbirler almak, psiko-sosyal destek hizmetlerinin geliştirilmesine ve uygulanmasına yönelik faaliyetleri yürütmek, mağdurların adalete erişimini güçlendirmeye yönelik çalışmalar yapmak ve uygulamak, adli süreçte tanıklara yönelik hizmetlerin geliştirilmesine ve uygulanmasına ilişkin faaliyetleri yürütmek, adliyelerde görev alan pedagog, psikolog ve sosyal çalışmacı gibi uzmanların çalışma usul ve esaslarını belirlemek, adli yardımla ilgili mevzuatın Bakanlığa verdiği görevleri ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği halinde yürütmek ve adli yardım hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde işleyişine yönelik tedbirleri almak, görev alanına giren konularda kamu kurum ve kuruluşları veya sivil toplum kuruluşları ile iş birliği yapmak, mağdurların her alanda desteklenmesini sağlamak amacıyla toplumsal farkındalığı artırıcı faaliyetlerde bulunmak şeklinde sayılmıştır.

Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığının başlıca hedefleri arasında; başta çocuklar, kadınlar, yaşlılar ve engelli bireyler olmak üzere tüm suç mağdurlarını ve tanıkları sahip oldukları haklar ile kendilerine sunulabilecek yardım ve destek hizmetleri konusunda bilgilendirmek ve kırılgan gruba mensup mağdurları adli süreçte etkin şekilde destekleyerek adalete erişimlerini kolaylaştırmak yer almaktadır.

02/09/2022 tarihinde Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığı bünyesinde çocuk, kadın, yaşlı, engelli ve tanıklara yönelik politikalar geliştirilmesi ile adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerince sunulan hizmetlerin etkinliğini sağlamaya yönelik çalışmalar yürütmek üzere Çocuk Hizmetleri Daire Başkanlığı, Kadın Hizmetleri Daire Başkanlığı ile Adli Destek ve Yardım Hizmetleri Daire Başkanlığı olmak üzere üç daire başkanlığı altında şube müdürlükleri teşkilatlandırılmıştır.

B) 20/03/2012 tarihinde yürürlüğe giren 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunda, şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ile bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Bu kapsamda, Kanunda, mülkî amir tarafından verilebilecek koruyucu tedbir kararları, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde kolluk amiri tarafından verilebilecek koruyucu ve önleyici tedbirler ile hâkim tarafından verilebilecek koruyucu ve önleyici tedbir kararları öngörülmüştür.

6284 sayılı Kanuna göre, tedbir kararı, ilgilinin talebi, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı veya kolluk görevlileri ya da Cumhuriyet savcısının başvurusu üzerine verilir. Tedbir kararları en çabuk ve en kolay ulaşılabilecek yer hâkiminden, mülkî amirden ya da kolluk biriminden talep edilebilir. Tedbir kararı ilk defasında en çok altı ay için verilebilir. Ancak şiddet veya şiddet uygulanma tehlikesinin devam edeceğinin anlaşıldığı hâllerde, resen, korunan kişinin ya da Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı veya kolluk görevlilerinin talebi üzerine tedbirlerin süresinin veya şeklinin değiştirilmesine, kaldırılmasına veya aynen devam etmesine karar verilebilir.

Bakanlığımız tarafından 17/12/2019 tarihinde yürürlüğe konulan 154/1 nolu "Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulanması" konulu Genelge ile uygulamada ortaya çıkan bazı sorunların giderilmesine ilişkin hususlara değinilmiş, ayrıca Cumhuriyet başsavcılıkları bünyesinde aile içi ve kadına karşı şiddet suçları soruşturmalarına bakmakla görevli soruşturma bürolarının kurulması ile aile içi ve kadına karşı şiddet suçlarına ilişkin soruşturmanın belirli Cumhuriyet savcıları tarafından yürütülmesi sağlanmıştır. Genelge uyarınca aile içi ve kadına yönelik şiddet suçlarına dair soruşturmalar, Cumhuriyet başsavcılıkları nezdinde kurulan özel bürolar ve bu soruşturmaları yürütmekle görevli belirli Cumhuriyet savcıları tarafından yürütülmektedir. 25/07/2023 tarihi itibarıyla Cumhuriyet başsavcılıkları bünyesinde kurulu "Aile İçi ve Kadına Karşı Şiddet Suçları Soruşturma Büroları" 81 ilde ve 144 ilçe adliyesinde faaliyet göstermektedir. Ayrıca, büro olmayan adliyelerde de aile içi ve kadına karşı şiddet suçlarına ilişkin soruşturmalar, özel olarak bu işe bakmakla görevlendirilmiş Cumhuriyet savcıları tarafından yürütülmektedir.

154/1 nolu Genelge 10/01/2023 tarihinde gözden geçirilerek, 154/2 sayılı "Aile İçi ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi" Genelgesi olarak güncellenmiş, Genelgede; ihtisaslaşmayı sağlamak amacıyla aile içi ve kadına yönelik şiddet suçları soruşturma bürolarında görevli Cumhuriyet savcılarının zorunlu durumlar dışında farklı işlerde görevlendirilmemesi, Cumhuriyet savcısı tarafından beyanının özel ortamda alınması gerektiği ya da şüpheli ile yüz yüze gelmesinde sakınca bulunduğu değerlendirilen mağdurun adli görüşme odasında uzman aracılığıyla dinlenmesi, taraflara ilişkin tedbir, soruşturma ve kovuşturma geçmişi ile boşanma ve velayet davaları gibi risk oluşturabilecek durumların tedbir talep edilmesinde dikkate alınması, kasten öldürme ve bu suça teşebbüs, neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama, çocuğun cinsel istismarı, nitelikli cinsel saldırı ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış işkence suçlarından tutuklu ya da hükümlü bulunan kişilerin ceza infaz kurumlarından tahliye olması veya firar etmesi halinde, ayrıca izin nedeniyle ceza infaz kurumundan ayrılma durumunda da ceza infaz kurumu müdürlüğünce, mağdurun bulunduğu yer kolluk birimine bildirimde bulunulmasının sağlanması, tedbir kararlarının olayın ve kararın niteliğine göre kolluk aracılığıyla tebliğ edilebileceğinin göz önünde bulundurulması ile mahkemeden tedbir talebinde bulunulurken dikkat edilmesi gereken sair hususlara yer verilmiştir.

Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından da önemli bir adım atılarak 6284 sayılı

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Kanunda öngörülen koruyucu ve önleyici tedbir kararlarının tek elden değerlendirilmesi ve etkin takibinin sağlanabilmesi amacıyla 2020 yılı Ocak ayı itibariyle tüm adliyelerde 6284 sayılı Kanun kapsamında görevli ihtisas (tedbir) mahkemeleri belirlenmiş ve faaliyete geçirilmiştir.

Diğer taraftan, tekrarlanan şiddet vakalarının gözden kaçırılmaması amacıyla; Bakanlığımız tarafından yürütülen çalışmalar neticesinde tedbir kararlarının UYAP kaydı aşamasında bir uyarı sistemi geliştirilmiştir. Söz konusu uyarı sistemi sayesinde 6284 sayılı Kanun kapsamında tedbir kararı vermekle görevlendirilmiş olan tedbir mahkemeleri tarafından, tedbire hükmedilen kişi hakkında tedbir kararı oluşturulması ve kararın kaydı aşamasında, tedbir mahkemesi katibinin ekranında ilgiliye ait daha önce verilen tedbir kararları uyarı şeklinde gösterilmektedir. Söz konusu uyarıda ilgili hakkında daha önce tedbire hükmetmiş olan mahkemenin adı, karar verilen dosyaya ilişkin değişik iş numarası, tedbirin türü ve süresinin yer aldığı bilgilere yer verilmektedir. Benzer bir tedbir geçmişi uyarısına Cumhuriyet başsavcılıklarında aile içi ve kadına karşı şiddet suçları soruşturma bürolarında görevli Cumhuriyet savcılarının mahkemeden yapacakları 6284 sayılı Kanun kapsamındaki tedbir taleplerinin oluşturulması aşamasında da yer verilmektedir. Bu sayede vakaya özgü tedbir karar ve süreleri belirlenirken, kişi hakkında tedbir geçmişi görülebilmekte ve vakaya uygun tedbirler belirlenebilmektedir.

Şiddetin tekrarlanma riskinin fazla olduğu ve diğer tedbirlerin mağduru korumada yetersiz kalacağının değerlendirildiği durumlarda, 6284 sayılı Kanunda öngörülen diğer tedbirlerle birlikte hükmedilebilen ve şiddetin önlenmesi için önemli ve caydırıcı bir etkiye sahip olan, daha önce 15 pilot ilde uygulanma imkânı bulan teknik yöntemlerle takip (elektronik kelepçe) uygulaması, 2021 yılı Şubat ayı itibariyle tüm il ve ilçelere yaygınlaşmış, ülke genelinde uygulama imkânına kavuşmuştur.

Belirtilen adımlar hem tedbir sürecinde hem de ceza soruşturma süreçlerinde etkin ve hızlı adımlar atılmasını, bu bağlamda özellikle nitelikli veya tekrarlanan şiddet vakalarına odaklanılarak vakaya özgü adli ve idari tedbirlerin alınmasını sağlamaya yöneliktir. Böylece, aile içi şiddet ve kadına karşı şiddet suçlarının soruşturulması ile 6284 sayılı Kanunda öngörülen koruyucu ve önleyici tedbir kararlarının alınması ve tek elden değerlendirilmesi ile etkin takibinin sağlanması amaçlanmıştır. Dolayısıyla adli ve idari mercilerin taşra birimleri arasında ihtisaslaşmanın sağlanması kurumlar ve birimler arasındaki etkileşimi de artırmış, daha etkili ve hızlı çözümler üretilmesini mümkün kılmıştır.

Tüm bunların yanı sıra, Ülkemizde 06/02/2023 tarihinde meydana gelen deprem felaketinden sonra 11/02/2023 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 120 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yargı Alanında Alınan Tedbirlere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle olağanüstü hal kapsamında yargı alanında bazı tedbirlerin alınması amaçlanmış, bu bağlamda yargı alanındaki hak kayıplarının önlenmesi amacıyla alınması gereken tüm tedbirler ile buna ilişkin usul ve esasların ilk derece adli ve idari yargı mercileri ile bölge adliye ve bölge idare mahkemeleri bakımından Hâkimler ve Savcılar Kurulunca belirleneceği öngörülmüştür. Bu süreçte de Ülkemiz genelinde 6284 sayılı Kanun kapsamında tedbir kararları verilmiş, iş ve işlemler gecikmeksizin ve ivedilikle yerine getirilmeye devam edilmiştir.

Ayrıca olağanüstü hal ilan edilen illerde, yeteri kadar yargı mensubu ve personelinin görevlendirilmesi, 6284 sayılı Kanun kapsamında yürütülen iş ve işlemlerde yargı mercileri ile iş birliği içinde çalışılması, gerekli durumlarda yüz yüze istişarelerde bulunulması, Kanun hükümlerine göre verilen tedbirlerde teknik araç ve yöntemlerle takip (elektronik kelepçe) kararlarının etkin uygulanması, izlenmesi, değerlendirilmesi ve sürelerinin uzatılması için

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

kolluk birimleri ile koordinasyon içinde çalışılması, gizlilik kararlarının titizlikle izlenmesi ve gerekli görülen hallerde yenilenmesine özen gösterilmiştir.

Diğer yandan deprem felaketinin ardından deprem bölgesine gönderilmek üzere psikolog, pedagog ve sosyal çalışmacılardan oluşan 68 kişilik gönüllü listesi oluşturulmuş, "Afet Bölgesine Gidecek Personele Yönelik Eğitim Programı" kapsamında 57 uzmana eğitim verilmiştir.

Yaşanan depremler sonrasında 149 yer Cumhuriyet başsavcılığına yazılan yazıyla; 6284 sayılı Kanun kapsamında yürütülen iş ve işlemlerde etkin bir şekilde ve iş birliği içinde çalışılması açısından, nitelikli veya tekrarlanan şiddetin önlenmesi ve mağdurun korunması amacıyla alınacak koruyucu ve önleyici tedbirleri düzenleyen Kanunun, deprem öncesi dönemdeki gibi etkin şekilde uygulanması, bu kapsamda gerekirse alanda çalışan kamu görevlileri ile bir araya gelinerek istişarelerde bulunulması hususlarında bilgi edinilmesi sağlanmıştır.

Depremler sonrası yeniden inşa ve afet dayanıklılığı sürecinde 6284 sayılı Kanunun etkili uygulanması konusunda kapasitesinin geliştirilmesi amacıyla Gaziantep ilinde, depremden en çok etkilenen iller Hatay, Kahramanmaraş, Adıyaman ve Malatya'da ve bu illerin belirli ilçelerinde görevli hâkim ve Cumhuriyet savcıları, adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğü çalışanları ile kadına yönelik şiddetle mücadele alanında görevli kolluk personelinin yanı sıra şiddet önleme ve izleme merkezleri personeli ve baro temsilcilerinin de katılımıyla toplantı düzenlenmiştir.

Ayrıca, Bakanlığımız ve Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women) iş birliğiyle depremden en çok etkilenen iller ile deprem sonrası yoğun göç alan illerde görevli adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğü bilgilendirme ve yönlendirme bürosu personeline yönelik eğitim programı düzenlenmiştir.

II- 10/07/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilâtı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin "Görev" kenar başlıklı 38. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde, adlî sicilin tutulmasıyla ilgili hizmetleri yürütmek Bakanlığımız görevleri arasında sayılmaktadır. Bu çerçevede istenilen ayrıntıda bilgi bulunmamakla birlikte; 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap, İkinci Kısım, İkinci Bölümünde düzenlenen "Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar"a ilişkin Cumhuriyet başsavcılıklarında soruşturma evresinde açılan ve karara bağlanan dosya, şüpheli ve suç sayıları ile ceza mahkemelerinde açılan ve karara bağlanan dosya, sanık ve suç sayılarına ait istatistiklere Bakanlığımız Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünün "<https://www.adlisicil.adalet.gov.tr>" adresli internet sitesinden ulaşılması mümkün olabilecektir.

III- Bakanlığımızda soru önergesinde bahsi geçen diğer hususlarda herhangi bir bilgi ve belge bulunmadığı anlaşılmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

